

**UCHWAŁA NR LIII/363/2023
RADY POWIATU KARKONOSKIEGO**

z dnia 25 stycznia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla Osób Stosujących
Przemoc w Rodzinie na lata 2023-2028”**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1526) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy Program Korekcyjno – Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2023-2028”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Karkonoskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Powiatu

Edyta Bielecka

„Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób
Stosujących Przemoc w Rodzinie
na lata 2023-2028”

Jelenia Góra, 2023

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. Podstawa prawna.....	5
II. Cele programu	5
III. Realizacja programu.....	6
1. Realizatorzy programu i prowadzący działania korekcyjno-edukacyjne:	6
2. Partnerzy programu.	7
3. Forma, czas i miejsce realizacji programu.	7
4. Grupa odbiorców i sposób naborów uczestników.....	8
5. Reguły uczestnictwa i kryteria ukończenia programu.....	8
6. Zawartość merytoryczna realizacji programu.	9
7. Monitoring i ewaluacja programu.	11
8. Źródła finansowania.	11

WSTĘP

Niniejszy program skierowany jest do osób stosujących przemoc w rodzinie, a jego głównym celem jest zmiana postępowania osób stosujących przemoc w rodzinie, zwiększenie ich zdolności do kontrolowania zachowań agresywnych, a ostatecznie do zaprzestania stosowania przemocy.

Zgodnie z art. 12 pkt 8 a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2022 r., poz. 1526) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej. Opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat, zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r., poz. 1249).

Zjawisko przemocy domowej jest zjawiskiem bardzo powszechnym. Dotyka osoby bez względu na wiek, płeć, wykształcenie, stan zdrowia czy status społeczny. Definicja prawna zjawiska przemocy w rodzinie została zawarta w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która stanowi, że "jest to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą."

Coraz częściej podejmowana jest praca z osobą stosującą przemoc. Kontakt z tą osobą nie ogranicza się już tylko do wizyt dzielnicowego lub rozmowy przedstawicieli zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy z osobą stosującą przemoc. Możliwość skorzystania przez sprawcę z pomocy psychologicznej, terapeutycznej lub udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym jest coraz częstsza. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń, oddziaływań i obserwacji możemy stwierdzić, iż powstrzymanie i zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie wymaga skupienia uwagi na obu stronach: osoba stosująca przemoc (sprawca) – osoba doznająca przemocy (ofiara).

Podejmowanie pracy na rzecz osób stosujących przemoc jest niewątpliwie trudnym zadaniem, wymagającym od osób niosących pomoc nie tylko wiedzy i umiejętności ale także predyspozycji i osobistej gotowości do takiego działania. Jako społeczeństwo jesteśmy gotowi raczej potępiać osoby stosujące przemoc. Naganność ich postępowania bardziej skłania do karania niż niesienia pomocy w nabywaniu umiejętności radzenia sobie z agresją i emocjami, rozwiązywania konfliktów.

Program korekcyjno – edukacyjny jest formą oddziaływania na osoby stosujące przemoc w celu nauczania ich samokontroli, kształtowania u nich postawy partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe. Niejednokrotnie osoby stosujące przemoc w ogóle nie podejmują próby kontrolowania zachowań agresywnych, a odpowiedzialność za ich występowanie przerzucają na ofiary. Niebagatelną rolę w stosowaniu przemocy mogą też odgrywać uwarunkowania biologiczne

jak zdeterminowana gwałtowność i intensywność reagowania emocjonalnego, które wymykają się spod kontroli. Powyższe jednak nie usprawiedliwia sprawców i nie znosi z nich odpowiedzialności za krzywdzenie innych.

Osoby stosujące przemoc z reguły starają się znajdować uzasadnienie, usprawiedliwienie dla aktów przemocy. Zachowanie osób stosujących przemoc dodatkowo bywa wspierane przez uwarunkowania kulturowe. Przez wieki bowiem przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była akceptowana nie tylko obyczajowo ale i prawnie. Być może dlatego tak duże jest przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy w relacjach rodzinnych.

Praca z całym systemem rodzinnym daje szansę na niesienie skutecznej pomocy. Potrzebne są działania wzmacniające skuteczność ochrony ofiar przed sprawcami przemocy oraz działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy w rodzinie. Temu mają służyć programy korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc. Należy podkreślić, że pełnią one rolę pomocniczą. Podstawową rangę w przeciwdziałaniu przemocy domowej przypisuje się interwencji karno-administracyjnej. Takowa interwencja często jednak nie spełnia korektywnej roli w funkcjonowaniu rodziny z problemem przemocy.

I. Podstawa prawna.

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2022 r., 1249);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r., 1249);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne. (Dz.U. z 2011 r. poz. 259);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 przyjęty Uchwałą Nr 183 Rady ministrów z dnia 21 grudnia 2021 (M.P. z 2021 r. poz. 1204);
- Ramowy Program Korekcyjno-Edukacyjny Dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie – Województwo Dolnośląskie

II. Cele programu.

Zgodnie z § 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone są w celu:

- ✓ powstrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy,
- ✓ rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,
- ✓ kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie,
- ✓ uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- ✓ zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,
- ✓ naukę umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,
- ✓ uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

III. Realizacja programu.

1. Realizatorzy programu i prowadzący działania korekcyjno-edukacyjne.

Zgodnie z art. 6. 1. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Realizatorem niniejszego programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie jest Powiat Karkonoski, w którego imieniu działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze. Do jego zadań należą:

- ✓ rekrutacja uczestników programu,
- ✓ nadzór nad realizacją programu zgodnie z założonymi celami i działaniami skierowanymi na osiągnięcie założonych efektów,
- ✓ obsługa finansowa programu,
- ✓ monitoring i ewaluacja programu.

Uprawnionymi do prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych są osoby, których kwalifikacje są zgodne z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne.

Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie są zobowiązani do:

- ✓ przeprowadzenia indywidualnej diagnozy osób biorących udział w programie (diagnozy wstępnej i poszerzonej) poprzez zapoznanie się z sytuacją rodzinną i ekonomiczną osób zgłaszających się do programu oraz z rodzajem stosowanej przemocy, a także sporządzenie sprawozdania z powyższych czynności;
- ✓ podpisania z każdym uczestnikiem programu kontraktu o uczestnictwo w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- ✓ prowadzenia listy obecności,
- ✓ przeprowadzenia monitoringu i ewaluacji przez okres minimum roku, a maksimum 3 lat, licząc od dnia zakończenia programu,
- ✓ przekazania całej dokumentacji dotyczącej programu, po jego zakończeniu, do realizatora programu,
- ✓ sporządzenie informacji z każdych zajęć zawierających: temat spotkania, formę spotkania, zastosowane metody, przebieg spotkania oraz podpisy osób prowadzących,
- ✓ przekazania końcowego sprawozdania w dowolnej formie, zawierającego co najmniej: imię i nazwisko prowadzącego, kwalifikacje prowadzącego, daty i liczbę godzin poszczególnych zajęć, wnioski z przeprowadzonego programu, listę osób,

które uczestniczyły w programie, listę osób, które ukończyły program, datę sprawozdania, podpis sporządzającego sprawozdanie.

2. Partnerzy programu.

- ✓ Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w Powiecie Karkonoskim,
- ✓ Zespoły Interdyscyplinarne z Gmin Powiatu,
- ✓ Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze,
- ✓ Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze,
- ✓ Prokuratura Rejonowa w Jeleniej Górze,
- ✓ Kuratorzy Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze,
- ✓ Parafie na terenie Powiatu Karkonoskiego,
- ✓ Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny.

Partnerzy programu wspierają realizatorów programu poprzez:

- ✓ pomoc w rekrutacji uczestników,
- ✓ przekazywanie realizatorowi informacji dotyczących sytuacji rodzinnej i ekonomicznej uczestnika programu,
- ✓ pomoc w monitorowaniu sprawców przemocy przez pozyskiwanie informacji o sytuacji sprawcy przemocy i jego rodziny po zakończeniu programu,
- ✓ rozpowszechnianie informacji o funkcjonowaniu programu.

3. Forma, czas i miejsce realizacji programu.

Program winien być realizowany przede wszystkim w formie zajęć grupowych (minimum 60 godzin), w małych grupach liczących maksymalnie do 15 osób oraz dodatkowo w formie zajęć indywidualnych (przynajmniej 1 godzina dla każdego uczestnika programu).

Zajęcia mogą być prowadzone w formie stacjonarnej, zdalnej (tj. przy użyciu interaktywnych metod komunikacji) lub mieszanej, po uzyskaniu zgody uczestników i prowadzących. Przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie powinny być dłuższe niż tydzień. Od zasady tej możliwe są kilkudniowe odstępstwa wynikające z umiejscowienia w kalendarzu świąt i pozostałych dni wolnych od pracy.

Zajęcia grupowe powinny być prowadzone przez dwie osoby, najlepiej kobietę i mężczyznę. Zajęcia grupowe winny być poprzedzone konsultacjami indywidualnymi służącymi m.in. wstępnej diagnozie sytuacji osoby i wprowadzeniu do zajęć grupowych. Spotkania indywidualne mogą być realizowane również:

- ✓ pomiędzy spotkaniami grupowymi, jeżeli wymaga tego sytuacja uczestnika,
- ✓ do prowadzenia oddziaływań wobec osób, które nie zostały zakwalifikowane do oddziaływań grupowych (np. z powodu zakończenia rekrutacji do bieżącej edycji programu, płci osoby zgłaszającej się, itp.),
- ✓ w celu dołączenia do grupy nowego uczestnika (na konsultacjach indywidualnych należy omówić z osobą materiał zrealizowany już przez grupę).

Program będzie realizowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze, innych zasobach lokalowych Starostwa Powiatowego lub Jednostkach Organizacyjnych Powiatu.

4. Grupa odbiorców i sposób naborów uczestników.

Uczestnikami programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie mogą być osoby kierowane przez Sąd, Policję, Zespoły Interdyscyplinarne, kuratorów, pracowników socjalnych, a także organizacje pozarządowe, Kościół i inne instytucje, które zdiagnozują daną osobę jako sprawcę przemocy domowej. Uczestnikami programu mogą być także osoby, które same podjęły decyzje o uczestnictwie. Warunkiem przyjęcia do programu jest przyznanie się osoby do stosowania przemocy domowej.

W programie nie mogą uczestniczyć osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz neurologicznymi, bez wcześniejszej konsultacji psychiatrycznej czy neurologicznej. Osoby te mogą być uczestnikami programu, jeżeli psychiatra lub neurolog nie zgłasza przeciwwskazań. Uczestnikami programu nie mogą być również osoby uzależnione od środków psychoaktywnych, chyba, że przeszły podstawowy program leczenia odwykowego lub są w trakcie takiego leczenia i posiadają zgodę uczestnictwa terapeuty uzależnień. Osoby stosującą przemoc w rodzinie, u której zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu, narkotyków, innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, kieruje się w pierwszej kolejności na terapię uzależnienia. Uczestnikami programu mogą być także mieszkańcy innych powiatów.

Rekrutacja do programu będzie prowadzona w formie:

- ✓ działań informacyjnych - poprzez zamieszczanie informacji na stronach internetowych instytucji, w formie ulotek na tablicach ogłoszeń,
- ✓ współpracy z instytucjami - przekazanie informacji do wszelkich instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5. Reguły uczestnictwa i kryteria ukończenia programu.

Osoby przystępujące do programu podpisują kontrakt określający reguły uczestnictwa w programie. Kontrakt powinien zawierać:

- ✓ zobowiązanie się uczestnika do zachowania zgodnego z zasadami współżycia społecznego, w tym powstrzymania się od stosowania przemocy przez okres uczestniczenia w programie,
- ✓ zobowiązanie do powstrzymania się od używania środków zmieniających świadomość przed i w trakcie spotkań,
- ✓ zobowiązanie się do aktywnego i zaangażowanego uczestniczenia w programie korekcyjno- edukacyjnym,
- ✓ formalne wymogi obecności na spotkaniach indywidualnych i/lub grupowych wraz z określeniem sankcji za nieobecność lub uchylenie się od uczestnictwa w programie,

- ✓ zobowiązanie do wypełniania zaleceń osób prowadzących program, w szczególności zaleceń związanych z konsultacją psychiatryczną, neurologiczną, specjalistami uzależnień na początku lub w trakcie trwania programu,
- ✓ zgoda na udzielanie informacji innym instytucjom (sąd, policja, kurator, itp.) o postępach wynikających z udziału w programie, przerwaniu programu lub kontynuowaniu przemocy,
- ✓ zgoda na udzielenie informacji przez OPS, Policję, kuratora o sposobie funkcjonowania uczestnika w rodzinie i ewentualnych zachowaniach przemocowych,
- ✓ informacja o zgłoszeniu do organów ścigania przestępstw ściganych z urzędu związanych z przemocą domową, które zostaną ujawnione przez inne osoby w trakcie uczestnictwa,
- ✓ zobowiązanie do utrzymywania kontaktu z podmiotem realizującym program korekcyjno- edukacyjny, wraz z określeniem sposobu i częstotliwości tego kontaktu, przez 3 lata po zakończeniu uczestnictwa w programie, w celu monitorowania sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika w trakcie i po zakończeniu programu,

Realizacja programu może odbywać się w systemie zamkniętym o stałej liczbie uczestników lub otwartym, gdzie w trakcie trwania programu dołączają nowi uczestnicy przechodząc po kolei wszystkie sesje. Warunkiem podstawowym udziału w programie jest uznanie przez uczestnika programu osobistej odpowiedzialności za stosowanie przemocy w rodzinie.

Podstawowe zasady uczestnictwa:

- ✓ systematyczny udział w spotkaniach,
- ✓ powstrzymanie się od zachowań przemocowych w relacjach z rodziną i pozostałym społeczeństwem,
- ✓ o zakończeniu programu stanowi ukończenie minimum 75% ogólnej liczby godzin programu.

Osobom kończącym uczestnictwo w programie nie wydaje się zaświadczeń ani certyfikatów. W przypadku, gdy Sąd, kurator lub inny podmiot będzie wnioskować o taką informację, realizator programu udziela stosownej odpowiedzi na podstawie danych pozyskanych od prowadzących program. Informacja powinna zawierać: frekwencję uczestnika na zajęciach, aktywność oraz jeżeli jest to możliwe ocenę postępów.

W przypadku, gdy uczestnik nie ukończył programu, a jego frekwencja wynosi minimum 50%, uznaje się, że uczestniczył w programie.

6. Zawartość merytoryczna realizacji programu.

Zawartość merytoryczna programu korekcyjno-edukacyjnego uwzględnia cele prowadzonych oddziaływań założone w § 4 w/w rozporządzenia. W związku z powyższym tematyka zajęć uwzględnia następujące obszary:

- ✓ **społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej** - powiązania między przemocą a stereotypami dotyczącymi płci i relacji między

kobietami i mężczyznami oraz rodzicami i dziećmi, realne i wyobrażane różnice między mężczyznami i kobietami,

- ✓ **problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich** – potrzeby sprawców dotyczące władzy i kontroli, zaprzeczanie odpowiedzialności za przemoc i obwinianie ofiar, proces wiktylizacji, rozróżnianie zachowań agresywnych i asertywnych, rozpoznawanie osobistych postaw związanych z przemocą, uczenie się odpowiedzialności za własne decyzje,
- ✓ **planowanie i rozwijanie samokontroli** – mechanizmy agresywnych zachowań, zaprzeczanie aktom przemocy i zniekształcanie obrazu minionych wydarzeń, zniekształcenie myślenia i unikanie świadomego wyboru oraz decyzji, rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych, ćwiczenie technik powstrzymywania agresywnych reakcji, przygotowywanie indywidualnego planu zapobiegania agresywnym zachowaniom,
- ✓ **uzależnienia i patologia społeczna** – rozpoznawanie uzależnienia od alkoholu i narkotyków, specyfika związku między nadużywaniem substancji chemicznych a stosowaniem przemocy (uświadomienie, że alkohol nie jest przyczyną przemocy), zaburzenia życia rodzinnego spowodowane patologicznym zachowaniem rodziców, rozpoznawanie jak ślady bycia krzywdzonym przekształcają się we wrogość wobec innych,
- ✓ **komunikacja interpersonalna** - zdolność do rozpoznawania i konstruktywnego wyrażania uczuć, intymność i umiejętność empatycznego słuchania innych i reagowania z szacunkiem, umiejętności rozwiązywania konfliktów oparte na negocjacjach i kompromisach, rozpoznawanie różnych form wyrażania wrogości i braku szacunku oraz uczenie się konstruktywnych postaw wobec innych,
- ✓ **promocja pozytywnych standardów i wartości życia rodzinnego** – wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie, szczerość i solidność, akceptowanie osobistej odpowiedzialności za czyny, rozwijanie zdolności do szacunku i wsparcia oraz akceptacji dla uczuć, opinii, postępowania i przyjaciół partnerki/partnera, sprawiedliwość i równość w podziale praw i obowiązków w rodzinie, partnerstwo ekonomiczne i gotowość do materialnego wspierania dzieci niezależnie od formalnego statusu małżeństwa,
- ✓ **przemoc seksualna** – rozpoznawanie poniżających i nieakceptowanych przez partnerkę/partnera zachowań i sytuacji związanych z seksem jako ważnej formy przemocy,
- ✓ **dzieci, przemoc i wychowanie** – wpływ przemocy domowej na psychikę i zachowanie dzieci, uświadomienie, że agresywne metody wychowawcze krzywdzą dzieci i uczą je stosowania przemocy, modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich, formy dyscypliny bez przemocy jako alternatywa dla agresywnego karania,
- ✓ **tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych** będących często ofiarami przemocy – sprawcy przemocy powinni uczyć się pozytywnych zachowań wobec ludzi starszych i niepełnosprawnych (członków ich rodzin) i radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi, o wiele częściej pojawiającymi się w rodzinach gdzie

są osoby starsze i niepełnosprawne, w sposób inny niż stosowanie wobec nich przemocy. Treści edukacyjne powinny przekazywać informacje o trudnościach w kontaktach interpersonalnych osób zdrowych w sile wieku z osobami starszymi lub niepełnosprawnymi,

- ✓ **możliwości podejmowania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie działań terapeutycznych** – sprawcom przemocy należy przekazać informacje o możliwościach podjęcia takich działań,
- ✓ **praktyczne ćwiczenia** dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych zmieniających zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.

7. Monitoring i ewaluacja programu.

Celem monitoringu jest określenie efektywności i przydatności prowadzonych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowanych do sprawców.

Monitoring uwzględnia:

- ✓ monitoring realizacji programu oraz jego uczestników dotyczący obecności zakwalifikowanych osób na poszczególnych spotkaniach i zajęciach - przez realizatora programu lub inną osobę wyznaczoną do tego celu,
- ✓ monitoring stosowania przemocy w rodzinie przez uczestnika programu,
- ✓ badanie stosowania przemocy w rodzinie przez uczestnika po zakończeniu udziału w programie - raz w roku po ukończeniu programu przez okres 3 lat.

Kryteria ewaluacyjne:

- ✓ liczba osób zgłoszonych do udziału w programie,
- ✓ liczba osób, które przystąpiły do programu,
- ✓ liczba osób, które ukończyły program, tj. odbyły minimum 75% godzin programu,
- ✓ liczba osób, które powstrzymały się od stosowania przemocy lub zmniejszyły jej częstotliwość - na podstawie danych z monitoringu,
- ✓ ankieta ewaluacyjna przeprowadzona przez prowadzących program wśród uczestników programu.

8. Źródła finansowania.

W myśl art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie środki na realizację programu zapewnia budżet państwa, gdyż opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu, a realizacja programu zależy od wysokości środków przekazanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel. Wnioski o dotację wraz z dołączonym programem korekcyjno-edukacyjnym są corocznie składane w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

UZASADNIENIE

Jak wynika z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Niniejszy program skierowany jest do osób stosujących przemoc w rodzinie, a jego głównym celem jest zmiana postępowania sprawców przemocy w rodzinie, zwiększenie ich zdolności do kontrolowania zachowań agresywnych, a ostatecznie do zaprzestania stosowania przemocy.

W myśl art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie środki na realizację programu zapewnia budżet państwa, gdyż opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu, a realizacja programu zależy od wysokości środków przekazanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel. Wnioski o dotację wraz z dołączonym programem korekcyjno-edukacyjnym corocznie składane są w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.